

BESLUT

2009-11-06 Dnr: 511-13257-04

Naturvård
Linda Stöberg

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET VÅLHALLBERGET, TORSBY KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen Vålhallberget som naturreservat. Det aktuella området, vars exakta gränser fastställs vid en inmätning av Lantmäteriet, avgränsas med den svarta heldragna linjen på kartan i bilaga 1.

Syfte med reservatet

Naturreservatet Vålhallberget bildas med syftet att:

- bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga,
- bevara områdets värdefulla kryptogamflora,
- bevara övriga nationellt och regionalt missgynnade och hotade arter som är karaktäristiska för naturtyperna i området,
- strukturer som till exempel död ved, senvuxen gran, gammal tall, lövträdsrika bestånd, brandpåverkade träd, rörligt markvatten och källpåverkan, ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- göra området tillgängligt för besökare.

Syftet uppnås genom att inget skogsbruk bedrivs i området och att området tillgängliggörs för friluftslivet. Områdets orördhet bibehålls genom att exploatering och arbetsföretag i området förhindras.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet samt den uppföljning som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter, om det finns särskilda skäl.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet:

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning,
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång:

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. gränsmarkering av reservatets yttergränser,
2. anläggande av parkeringsplats,
3. uppsättande av informationstavla,
4. anläggande, utmärkning och underhållande av led,
5. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen,
6. undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt):

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. samla in ryggradslösa djur, t ex skalbaggar, snäckor och fjärilar,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller ta bort död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. framföra fordon.

Föreskriften A1 och A2 utgör inte hinder för underhåll eller reparation av befintliga vägar som gränsar till eller som går genom reservatet, som t.ex. byte av vägtrummor. Föreskriften A1 och A2 utgör heller inte hinder för rensningsarbeten i Håälven för att vidmakthålla vattenavbördningen i Håälven. Föreskriften A1 och C3 utgör inte hinder för passröjning under förutsättning att inte naturvärden påverkas negativt och att åtgärden sker i samråd med reservatsförvaltaren. Föreskriften C4 utgör inte hinder för hämtning av fällt vilt enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§) under förutsättning att fordon med lågt marktryck används så att spårbildning inte sker. Föreskriften C4 utgör heller inte hinder för fordonstrafik på befintliga vägar som gränsar till eller som går genom reservatet. Föreskriften C4 utgör inte hinder för att med skoter köra upp

skidspår på skidled som godkänts av reservatsförvaltare, förutsatt att skotertrafiken inte skadar växt och djurlivet.

I samband med vetenskapliga undersökningar kan Länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C. Till vetenskapliga undersökningar räknas bl.a. den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen samt undersökningar inom ramen för uppföljning av åtgärdsprogram för enskilda arter.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling. Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dessa föreskrifter omedelbart efter ikraftträdande, även om de överklagas.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen den i bilaga 4 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Vålhallberget
Län	Värmland
Kommun	Torsby
Lägesbeskrivning	14 kilometer norr om Syslebäck
Församling/Socken	Dalby
Topografisk karta	14C SO
Ekonomisk karta	14C 0h, 14C 0i
Naturgeografisk region	32a
Kulturgeografisk region	Södra Norrlands inland
Fastigheter	Del av Flåskremmen 1:41, 1:64, 1:60 och 1:4
Areal	191,5 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Under Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering påträffades åtta nyckelbiotoper och fyra naturvärdesobjekt i närområdet till Horsstomyrens naturreservat. På uppdrag av Länsstyrelsen utförde en konsult en kompletterande inventering i området. I juni 2002 inkom en avverkningsanmälan i ett av bestånden. Efter besök i fält och samråd med Naturvårdsverket beslutade länsstyrelsen att områdets naturkvaliteter borde bevaras genom utökning av det befintliga naturreservatet samt genom bildande av ett nytt naturreservat norr om det befintliga.

Området har därefter inventerats för värdering och därefter har markinlösning skett efter sedvanlig förhandling.

Remissinstansernas och sakägares synpunkter

Torsby kommun har inget att erinra mot att naturreservatet Vålhallberget bildas enligt förslag, under förutsättning att andelstal i befintliga vägar inte ändras och att förutsättningarna att bedriva jakt i området inte försämrats.

Wermlands Ornitologiska Förening anser att reservatsbildningen är utmärkt då den bidrar till större möjligheter för en del känsliga fågelarter, men att det är viktigt att eventuella leder placeras med hänsyn till fågellivet, t.ex. inte i närheten av kända tjäderspelplatser.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Frågan om Statens andel i vägar är inte löst. Det pågår fortfarande reservatsbildning i trakten och det kommer att göras en sammanvägd bedömning om vilken andel Staten ska ha. Vad gäller jakt så finns inga restriktioner mot jakt i föreskrifterna.

Leden kommer att anläggas med hänsyn till kända fågelvärden.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING OCH INTRESSEPRÖVNING

Beskrivning av omgivande landskap och reservatet

Naturreservatet Vålhallberget ligger i Torsby kommun, 14 kilometer norr om Sysslebäck och 14 km sydost om Höljes. Reservatet ligger en halv kilometer norr om det befintliga naturreservatet Horsstomyren. I närområdet finns flera andra naturreservat med ungefär samma naturtyp. Inom en radie av två mil ligger förutom Horsstomyren, Ömtberget, Averåfjäll, Lisselberget, Båstadsknallen, Husmansknölen, Enberget, Markbackarna och Brånberget. Det finns även flera naturreservat under bildande i närområdet. Horsstomyrens naturreservat är under utökning och den nya gränsen ligger bara 350 meter från gränsen till naturreservatet Vålhallberget.

I länets skogsstrategi har särskilt viktiga kluster av naturvärden pekats ut som trakter, Vålhallberget berör trakt för barrblandskog, granskog och för lövblandad barrskog.

Den dominerande naturtypen i närområdet är gammal, naturskogsartad höglägesgranskog. Naturskogsartad gransumpskog finns i de lägre belägna delarna. I området finns en ganska stor mängd lövträd, framförallt asp. En möjlig orsak till lövträdmängden är att hela området varit påverkat av betande husdjur; i närområdet finns flera gamla sätrar, varav åtminstone en (Vålhallen) fortfarande är i bruk. När sedan betesdjuren försvunnit från skogen så har dessa betespräglade skogar vuxit igen med löv och gran. Här syns också mycket brandspår i stubbar och torrträd. Lövträd är pionjärträd som gynnas av bränder. Vid olika besök har flera arealkrävande skogslevande fågelarter observerats. Som exempel kan nämnas lavskrika, tjäder och tretåig hackspett (hackmärken rikligt förekommande). Även jagande stenfalk har setts i området.

Området hyser även många andra arter som är hotade av dagens skogsbruk, t.ex. trådbrosklav (hotklass EN enligt rödlistan) och ringlav (hotklass VU).

Natureografiskt tillhör området norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden och bergkullslätter och området kännetecknas av de högt liggande bergkullslätterna i platålägen, genomskurna av markerade dalgångar som Klarälven. Berggrunden består av värmlandsgranit.

Reservatet utgörs av Vålhallbergets nordsluttning. I nordväst gränsar reservatet till vattendraget Tossan och i öster följer gränsen ett tillflöde till Tossan, Håälven. Toppen av Vålhallberget ligger 540 meter över havet och den högsta delen inom reservatet ligger 520 meter över havet. Reservatet utgörs till största delen av grandominerad barrskog, med bitvis högt inslag av död ved och lövträd. Skogen har föryngrats efter brand och det finns gott om brandspår i hela området. I de lägre liggande delarna av reservatet finns flera sumpskogar och mindre våtmarkspartier. Det finns också bäckar, källpåverkad mark och översilad mark inom området. Där skogen varit orörd är skogen tät och hänglavsrik, medan det finns delar som påverkats av skogsbruk och där finns glesa talldominerade partier. Viktiga strukturer i området är död ved, senvuxen gran, gammal tall, lövträdsrika bestånd, brandpåverkade träd, rörligt markvatten och källpåverkan.

Under 1990-talet genomförde Skogsvårdsorganisationen en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper på småskogsbrukets marker. Sex nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt har identifierats inom området. 1999 inventerade Taigaekologerna området och beskrev Vålhallberget och omgivningarna som ett väl sammanhängande granskogsområde med variation av naturmiljöer och strukturer. Sebastian Kirppu inventerade området 2001 och beskrev området som ett brandpräglad och lövrikt grandominerat område, men med inslag av senvuxen tall.

Motiv till skydd

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många biotoper minskat kraftigt i omfattning och sammanhängande skogsområden fragmenterats. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Genom en reservatsbildning vid Vålhallberget bevaras en barrskog av västlig taigatyp med strukturer som död ved, senvuxen gran, gammal tall, lövträdsrika bestånd, brandpåverkade träd, rörligt markvatten och källpåverkan.

Reservatet utgör en livsmiljö för många missgynnade och hotade arter. Området har en värdefull kryptogamflora. På flera av de gamla lövträden är stammarna täckta av lunglav och/eller skrovellav. Dessa lavar är listade som NT i rödlistan och är signalarter för skogar med långvarig kontinuitet av gamla och grova lövträd samt ljusöppna skogsmiljöer med konstant hög luftfuktighet. Ringlav har hotklass VU i rödlistan och är en signalart för skogar med lång kontinuitet av gamla träd. Arten växer främst på gran i områden med hög luftfuktighet. Precis som de föregående arterna är ringlav gynnad av ljusöppna miljöer. Det finns en säter i närområdet (Vålhallssäteren) och skogsbete i kombination med bränder skapade förmodligen en öppnare och lövträdsrikare miljö än vad som dominerar i dag. Trådbrosklav är en hotad art med högt signalvärde, den har hotklass EN i rödlistan. Arten förekommer bara i gamla stabila granskogsmiljöer med hög och jämn luftfuktighet. I samma typ av miljö finns en rad andra

hotade arter, t.ex. vitskaftad svartspik (NT) och gammelgranskål (NT). I området förekommer också dvärgbägarlav (NT), en art som är kopplad till områdets gamla tallar. Området har även en del kärlväxter som används som indikatorer för värdefull natur, bl.a. orkidéerna knärot och spindelblomster, som växer i fuktiga och mossrika barrskogar. Tretåig hackspett (VU) är en vanlig fågel inom området. Hackspetten lever i taigamiljöer och för att arten ska klara sig krävs att det finns riklig förekomst av döda och döende träd. Lavskrika (NT) är funnen i det närliggande reservatet Horsstomyren och förekommer troligen även vid Vålhallberget.

Länsstyrelsen jobbar utifrån en nationell strategi för skydd av skog. Enligt den ska man prioritera områden med höga värden på beståndsnivå, områden med hög funktionalitet, d.v.s. områden som genom sin form, storlek eller närhet till liknande skyddade miljöer har stor sannolikhet att på sikt bevara de arter som man avser att skydda, samt områden där skogen tillhör en prioriterad skogstyp. Om en markägare har hög andel nyckelbiotop inom sin fastighet kan även det vara ett skäl till att formellt skydda området. I det här naturreservatet finns höga naturvärden på beståndsnivå. Det finns många strukturer som bidrar till att göra området till en livsmiljö för hotade arter, det förekommer många rödlistade- och signalarter i området och områdets historik med brand och liten del mänskligt brukande i området som gör att det finns skog i sena successionstadier och gamla träd, vilket gör området till en viktig livsmiljö för många arter. Området har en hög funktionalitet genom att det ligger i ett kluster av skyddade områden och områden som är på väg att skyddas. Områdets storlek och form samt att det ingår i trakt som pekats ut i länets skogsstrategi, bidrar också till att området får en hög funktionalitet.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna. För de arter som är knutna till barrskogens sena successionstadier med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden, miljökvalitetsmål m.m.

Bildandet av naturreservatet Vålhallberget är en del i Länsstyrelsens arbete med att uppnå delmål 1 inom miljökvalitetsmålet "Levande skogar" samt delmålet om att hejda förlusten av biologisk mångfald till 2010 enligt miljökvalitetsmålet "Ett rikt växt- och djurliv". Beslutet följer även de riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden.

Beslutet bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken. Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Upplysningar

Länsstyrelsen är enligt punkten A2 bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, ansvarig för att bedriva tillsyn över reservatet. Särskild tillsynsman anlitas. I tillsynen ingår att övervaka att reservatsföreskrifterna följs. Enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom området är till för att stärka den biologiska mångfalden ska vindfällan och stormskadad skog lämnas. Efter bildandet av naturreservat omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen (se 4 § skogsvårdslagen). Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen är därför efter reservatsbildningen statens ansvar.

Hur man överklagar, se bilaga 5

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Linda Stöberg. I den slutliga handläggningen har även deltagit jurist Karin Sjöberg och antikvarie Fredrik Berg.

Eva Eriksson

Linda Stöberg

BESLUT

2009-11-06

Dnr: 511-13257-04

Bilagor

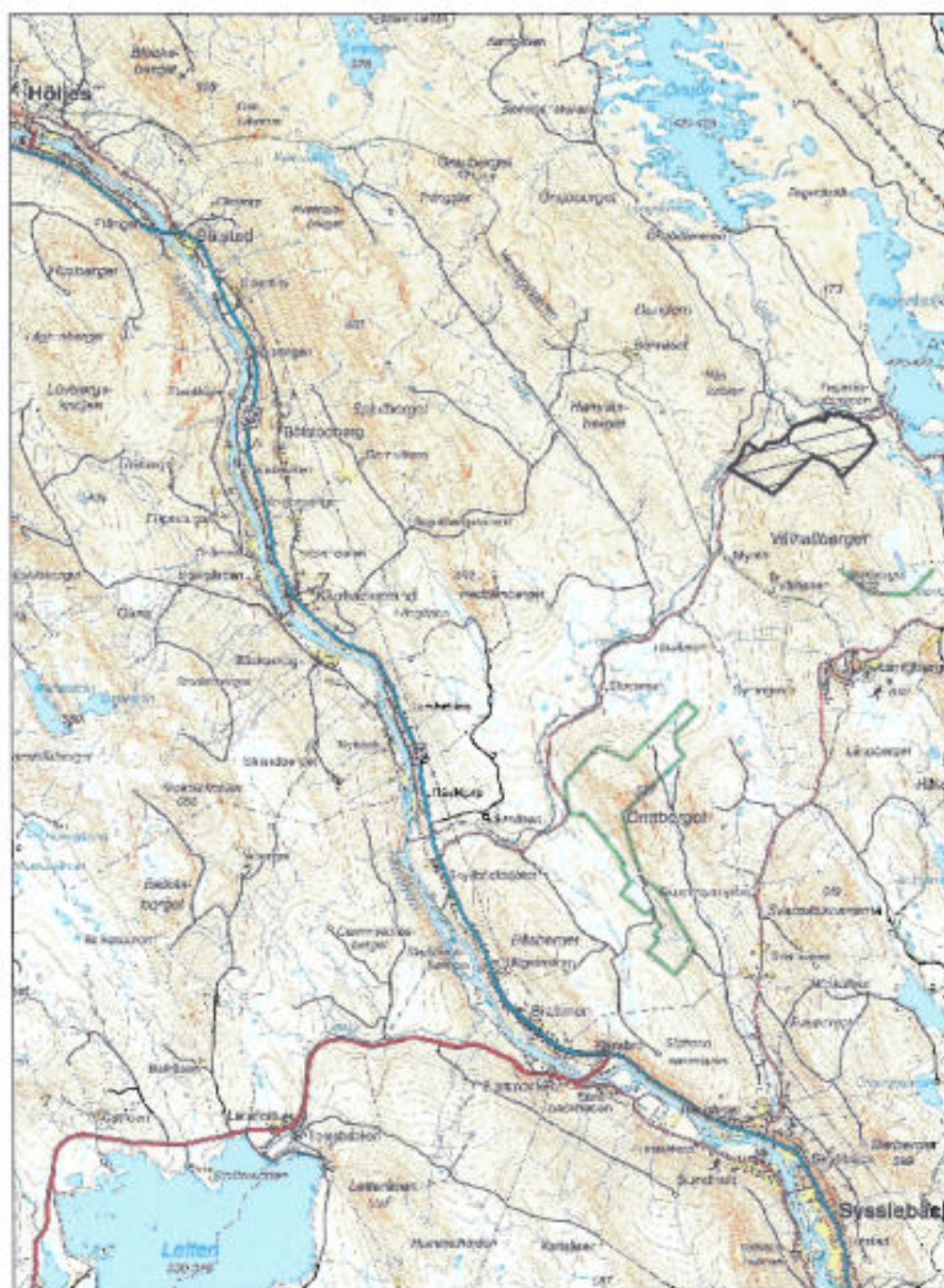
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Områdesbeskrivning
4. Skötselplan
5. Hur man överklagar

Sändlista

Örjan Jonsson, Lingonvägen 6, 712 31 HÄLLEFORS /DEL/
Agneta Jonsson, Skyllbäck 1, 680 60 SYSSLEBÄCK /DEL/
Sven-Åke Halvardsson, Fornborgsg 67, 423 47 TORSLANDA
Anna-Karin Sigrid Olsson, Klarälvsv 70, 680 60 SYSSLEBÄCK
Hans Sture Palmkvist, Runöbacken 117,184 41 ÅKERSBERGA
FORTUM, Tegelluddsv 1, 115 77, STOCKHOLM
Långbergets Sporthotell, hotellvägen 1, 680 60 SYSSLEBÄCK
Ovansjö m.fl. älgskötselområde, C/o Arne Carlsson, Stortäppavägen 4, 680 60 SYSSLEBÄCK
Vålhalla Viltvårdsområde, C/o Sture Palmqvist, Runöbacken 117,184 41 ÅKERSBERGA
Västra Skogsägarna, Apoteksvägen 1, 680 63 LIKENÄS
StoraEnso, Åsgatan 22, 791 71 FALUN
Stora Enso, Torsby Skogsförvaltning, Robert Berg, Box 153, 685 24 TORSBY
Broberg Skogs AB, Gränsv 24, 680 61 BOGRANGEN
Weda Skog AB, Box 55, 685 22 TORSBY
Nordvärmlands friluftsområde, Industrivägen 11, 680 60 SYSSLEBÄCK
Vålhallsätern, C/o Rolf Nilsson, Finngården Kvarntorp, 685 91 TORSBY
Torsby kommun, 685 80 TORSBY
Skogsstyrelsen Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD
Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD
Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Jan Rees, Soldattorpet 48, 653 50 KARLSTAD
Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A,
671 51 ARVIKA
Värmlands läns jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM
LRF, Länsförbundet i Värmlands län, Köpmannagatan 2⁴tr, 652 26 Karlstad
Samhällsbyggnadsenheten, plan
Samhällsbyggnadsenheten, kulturmiljö

Beslutskarta för naturreservatet Vålhallberget (heldragen svart linje)

Lantmäteriet, dnr 106 - 2004/188

Översiktskarta för naturreservatet Vålhallberget (skrafferat område)

Naturvård
Linda Stöberg

OMRÅDESBESKRIVNING FÖR NATURRESERVATET VÅLHALLBERGET

Vålhallberget ligger i Dalby socken i Torsby kommun. Området är beläget inom tre trakter som är prioriterade för skydd av skog inom Värmlands län, trakt för barrblandskog, trakt för granskog och trakt för lövblandad barrskog. Inom en radie av två mil ligger nio befintliga naturreservat, Horsstomyren, Ömtberget, Averbåfjäll, Lisselberget, Båstadsknallen, Husmansknölen, Enberget, Markbackarna och Brånberget och inom samma område pågår bildning av ytterligare flera reservat av samma naturtyp. Horsstomyrens naturreservat är under utökning och den nya gränsen ligger bara 350 meter från gränsen till naturreservatet Vålhallberget.

Skogen i reservatet är av typen västlig taiga, som föryngrats naturligt efter brand. Spår av äldre skogsbruk finns i form av gamla stubbar, men det finns även några partier där skogsbruk skett på senare tid. Området är brandpräglad och det finns gott om brända stubbar och ett högt lövträdsinslag i området. Det har gått lång tid sedan den senaste branden och skogen är nu i många delar i ett sent successionsstadium med slutna och fuktiga grandominerade skogspartier som är rika på hänglavar och andra kryptogamer.

Flera av bestånden är naturskogar med höga naturvärden. Viktiga strukturer i området är senvuxen gran, brända träd, död ved, både äldre och yngre lövträd, källpåverkad mark, mark med rörligt markvatten och gammal tall.

Området har en värdefull kryptogamflora. På flera av de gamla lövträden är stammarna täckta av lunglav och/eller skrovellav. Dessa lavar är listade som NT i rödlistan och är signalarter för skogar med långvarig kontinuitet av gamla och grova lövträd samt ljusöppna skogsmiljöer med konstant hög luftfuktighet. Ringlav har hotklass VU i rödlistan och är en signalart för skogar med lång kontinuitet av gamla träd. Arten växer främst på gran i områden med hög luftfuktighet. Precis som de föregående arterna är ringlav gynnad av ljusöppna miljöer. Det finns en säter i närområdet (Vålhallssäter) och skogsbete i kombination med bränder skapade förmodligen en öppnare och lövträdsrikare miljö än vad som dominerar i dag. Trådbrosklav är en hotad art med högt signalvärde, den har hotklass EN i rödlistan och förekommer bara i gamla stabila granskogsmiljöer med hög och jämn luftfuktighet. I samma typ av miljö finns en rad andra hotade arter, t.ex. vitskaftad svartspik (NT), violettgrå tagellav (NT), gränsticka (NT), doftskinn (NT), vedtrappmossa (NT) och gammelgranskål (NT). I området förekommer också dvärgbägarlav (NT), en art som är kopplad till områdets gamla tallar. Dvärgbägarlav är en art som är knuten till gamla lågor och stubbar av grova tallar. Området har även en del kärlväxter som används som indikatorer för värdefull natur, bl.a. orkidéerna knärot och spindelblomster, som växer i fuktiga och mossrika barrskogar. Tretåig hackspett (VU) är en vanlig fågel inom området. Hackspetten lever i taigamiljöer och för att arten ska klara sig krävs att det finns riklig förekomst av döda och döende träd. Lavskrika (NT) är funnen i det närliggande reservatet Horsstomyren och förekommer troligen även vid Vålhallberget. Arten föredrar skogar med underväxt av gran, vilka ger bättre skydd från predatorer. Häckningsframgången är beroende av

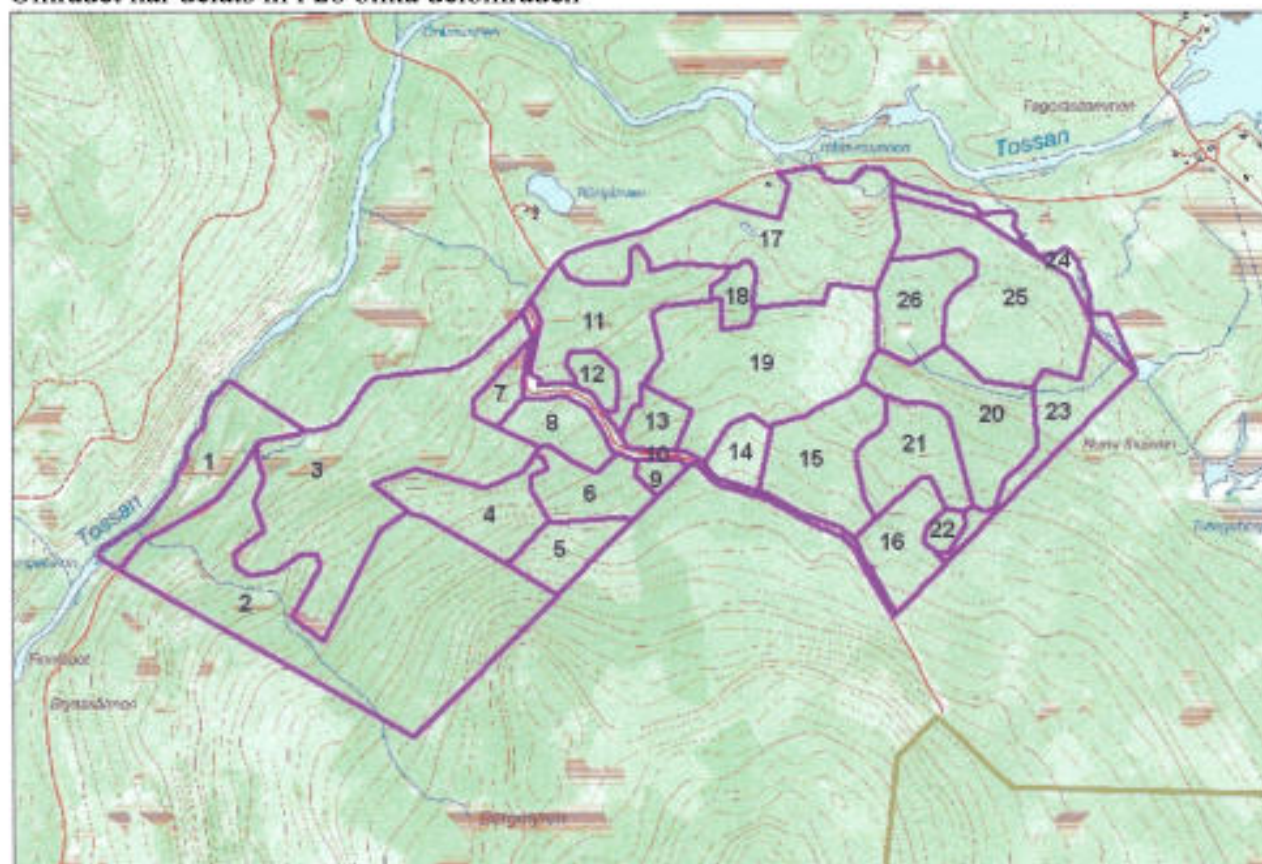
hur sammanhängande skogsområdena är, i fragmenterade områden är chansen till lyckad häckning lägre. Vid Vålhallberget och det närliggande naturreservatet Horsstomyren finns stora sammanhängande skogsområden. Inom reservatet är 18 rödlistade arter och 41 signalarter funna.

Under 1990-talet genomförde Skogsvårdsorganisationen en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper på småskogsbrukets marker. Sex nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt har identifierats inom området. 1999 inventerade Taigaekologerna området och beskrev Vålhallberget och omgivningarna som ett väl sammanhängande granskogsområde med variation av naturmiljöer och strukturer. Sebastian Kirppu inventerade området 2001 och beskrev området som ett brandpräglat och lövrikt grandominerat område, men med inslag av senvuxen tall.

Tre kilometer söder om Vålhallberget ligger sporthotellet Långberget. Till sporthotellet kommer många gäster från Sverige för att åka skidor, men det kommer även en stor mängd utländska besökare både för skidsäsongen och för sommarsäsongen.

1. Delområden

Området har delats in i 26 olika delområden

Figur 1. Vålhallberget har delats in i 26 delområden.

Figur 2. På det vänstra fotot syns de rödlistade arterna lunglav (NT) och skrovellav (NT) på stammen av ett gammalt lövträd i fuktig miljö. På fotot till höger syns en av områdets små bäckar. AA.

Figur 3. Det vänstra fotot är från en mindre våtmark med död ved och senvuxen gran. Det högra fotot visar talldominerad öppen skog med gamla stubbar. AA.

Figur 4. På det vänstra fotot ser man en talldominerad skog med senvuxen gran och på det högra fotot en gammal sälg. AA.

Figur 5. Fotona visar granmiljöer. På det vänstra syns granticka och på det högra fotot syns död ved. AA.

Figur 6. Foton av spindelblomster till vänster och korallrot till höger. AA.

Nedan beskrivs varje delområde med avseende på karaktär, naturvärde, artfynd och miljö kvalitetsmål. De arter som är rödlistade är försedda kategoriförkortning efter det latinska namnet. Kategorierna och namnen följer Rödlistade arter i Sverige 2005 (Gärdenfors. U. (red.) 2005, ArtDatabanken, SLU Uppsala).

1.1 Beskrivning av delområden

1.1.1 Delområde 1 granskog som gränsar mot Tossan

Delområdet gränsar i norr mot Tossan. I nedre delen av området finns flera våtare partier. Flera mindre bäckar rinner nedför sluttningen mot Tossan. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Skogen är grandominerad, men den har inslag av tall, björk, asp, gråal, rönn och sälg. Självgallring pågår i delar av objektet och skogen är varierad med både grova granar och partier där granen är klen och senväxt, s.k. stavagranskog. Trots att området är fuktigt finns här brandspår i form av brandstubbar. Tretåig hackspett födosöker i området.

Funna arter:

gammelgranskål	NT
vedticka	
kötticka	
violettgå tagellav	NT
lunglav	NT

2009-11-06

Dnr 511-13257-04

trådbrosklav	EN
ringlav	VU
vitgrynig nållav	
luddlav	
stuplav	
bårdlav	
korallblylav	
garnlav	
korallrot	
spindelblomster	

1.1.2 Delområde 2 barrblandskog i norrsluttning

Delområdet är klassat som nyckelbiotop. Skogen är bitvis grandominerad och sluten. I de slutna partierna finns gott om hänglavar. Skogen är flerskiktad och det finns förutom gran även tall, björk, asp, sälg och rönn. Området har brandhistorik och det finns gott om brandstubbar. Genom området rinner en bäck ner mot Tossan. Längs bäcken finns flera sumpskogspartier. Död ved förekommer från flera trädslag och både som lågor och högstubbar och i olika nedbrytningsstadier. Mossblock förekommer i området.

Funna arter:

gammelgranskål	NT
vedticka	
violettgå tagellav	NT
skrovellav	NT
lunglav	NT
vitpudrad svartspik	NT
brunpudrad nållav	NT
garnlav	
luddlav	
vitgrynig nållav	
spindelblomster	

1.1.3 Delområde 3 tallskog

Delområdet har föryngrats naturligt efter brand. På högre liggande och torrare områden är skogen talldominerad, medan skogen i svackorna, där är marken fuktigare, är grandominerad och hänglavsrik. Området är ogallrat men ändå luckigt och skogen är åldersvarierad med inslag av äldre tall och senvuxen gran. I hela området finns inslag av lövträd, framför allt av sälg. Död ved förekommer i området och bitvis finns gott om både torrträd och lågor.

Funna arter:

gammelgranskål	NT
violettgå tagellav	NT
skrovellav	NT

2009-11-06

Dnr 511-13257-04

lunglav	NT
dvärgbägarlav	NT
garnlav	
luddlav	
stuplav	
norrlandslav	
spindelblomster	

1.1.4 Delområde 4 gallrad barrskog

Delområde 4 utgörs av äldre skog med spår av gallring. Skogen har inslag av lövträd. Området har brandhistorik.

1.1.5 Delområde 5 ungskog

Delområdet har avverkats och planterats med gran som nu är 30 år. Kvar finns flera gamla sälgar.

1.1.6 Delområde 6 granskog

Skogen i delområdet är grandominerad, men det finns inslag av tall och lövträd i form av björk, asp, sälg och en del rönn. Vissa av lövträden är grova. Granskogen är både flerskiktad och sluten. Det finns gott om brandspår i området. Död ved förekommer som torrgranar, lövhögstubbar, brandstubbar och lågor av olika träslag. Miljön är fuktig och det finns stora mossblock och källdråg. Den fuktiga miljön utgör en god livsmiljö för olika kryptogamer och delar av beståndet är rikt på hänglavar.

Funna arter:

gammelgranskål	NT
doftskinn	NT
ullticka	
vedticka	
violettblå tagellav	NT
lunglav	NT
skrovellav	NT
brunpudrad nållav	NT
vitskaftad svartspik	NT
garnlav	
korallblylav	
stuplav	
luddlav	
spindelblomster	
knärot	

1.1.7 Delområde 7 tallskog

Tallskogen i delområdet är äldre men skogen är nyligen gallrad. Trots att området påverkats av skogsbruk finns en del gamla tallågor och grova stubbar kvar i beståndet.

Funna arter:

dvärgbägarlav NT

1.1.8 Delområde 8 ungskog

Delområdet utgörs av 40-årig barrblandskog med ca 10 % inslag av lövträd.

1.1.9 Delområde 9 avverkad yta

Skogen i delområdet är nyligen avverkad.

1.1.10 Delområde 10 området närmast vägen

Genom reservatet går en väg och delområdet utgörs av den och området närmast vägen. Här är skogen nyligen avverkad längs långa sträckor.

1.1.11 Delområde 11 produktionsskog

Delområdet utgörs av en blandning mellan yngre barrblandskog och mogen tallskog. Det finns något mindre sumpskogsområde med senvuxna träd och det finns dessutom inslag av asp och sälg.

Funna arter:

lunglav NT

1.1.12 Delområde 12 granskog

Delområdet är grandominerat, men det finns även ett inslag av tall och lövträd. Skogen har gallrats. I området finns brandstubbar som visar att det tidigare påverkats av brand.

1.1.13 Delområde 13 granskog

Skogen i delområdet är äldre och grandominerad. I området finns ett stort inslag av asp, sälg och björk. Skogen är flerskiktad och genom självgallring så skapas en del död ved i området, bl.a. finns död ved i form av gamla och grova tallågor och brandstubbar.

Funna arter:

vedtrappmossa NT
lunglav NT
skrovellav NT
violettgrå tagellav NT

vedskivlav	
gamlav	
stuplav	
skinnlav	
gräddporing	VU
rävticka	

1.1.14 Delområde 14 tallskog

Delområdet har delvis avverkats, men det har lämnats kvar en hel del äldre tall och lövträd. Kvarlämnat i området finns även död ved i form av torrakor och mossågor. Området är blockrikt.

Funna arter:
skuggblåslav

1.1.15 Delområde 15 barrblandskog

Området närmast vägen är klassat som nyckelbiotop. Nyckelbiotopen är rik på död ved och har gamla träd av både löv- och barrträd. Lövträd finns främst i form av asp och sälg, men även rönn förekommer. Den döda veden finns både som lågor, brandstubbar och torrträd. I övrigt utgörs delområdet av flerskiktad och välsluten lövbränna* där aspen är det dominerande lövträdet, men där det även finns äldre sälg. Gammal tall och senvuxen gran förekommer i området. Död ved finns i form av brandstubbar, självgallrande asp samt gamla tallågor.

Funna arter:	
lunglav	NT
skrovellav	NT
violettgå tagellav	NT
dvärgbågarlav	NT
korallblylav	
bårdlav	
stuplav	
skinnlav	
ullticka	
gränsticka	
rävticka	
korallrot	
spindelblomster	

*Lövbränna är ett lövträdsrikt område som utvecklats naturligt efter brand.

1.1.16 Delområde 16 ungskog

Området är påverkat av skogsbruk och ungskogen varierar i ålder från 20 år upp till 35 år.

1.1.17 Delområde 17 tallskog

Närmast bäcken finns blockhav med ung björk. Högre upp är skogen talldominerad och påverkad av skogsbruk. Inom området finns ett mindre hygge i vars kanter finns sparade lövträd. Området är brandpåverkat.

1.1.18 Delområde 18 granskog

Delområdet utgörs av flerskiktad och välsluten granskog med hög andel lövträd. Lövträden utgörs av äldre sälk och asp. I området finns fuktigare partier. Självvallring har påbörjats i beståndet och det är gott om död ved. Området har brandhistorik, i en tall finns spår av fem bränder.

Funna arter:

lunglav	NT
skrovellav	NT
stuplav	
gytterlav	
garnlav	
korallblylav	
vedskivlav	
knärot	
jungfru marie nycklar	

1.1.19 Delområde 19 avverkad yta

Skogen i det här området har avverkats. Kvar finns inslag av äldre tall och en del lövträd. I en tall finns spår av fem bränder.

Funna arter:

gräddporing	VU
silkesporing	
timmerticka	
vedtrappmossa	NT
kortskaftad ärgspik	
norrlandslav	
nästlav	
större mörghorre	

1.1.20 Delområde 20 granskog

Större delen av delområdet, som ligger i en stark sluttning, utgörs av nyckelbiotop. Delar av området är sumpigt och det går en bäck igenom området. Längs bäcken finns källdrag där det är gott om ormbunkar. Granskogen är flerskiktad och sluten. I skogen finns inslag av äldre asp, björk och sälg. Det finns död ved i form av torrgranar, granlågor, grova asphögstubbar, grova asplågor, brandstubbar samt grova mossbeväxta lågor av tall.

Funna arter:

lunglav	NT
skrovellav	NT
korallblylav	
skuggblåslav	
bårdlav	
stuplav	
rosenticka	NT
gränsticka	NT
granticka	
barkticka	
vedticka	
vedtrappmossa	NT
brudborste	
knärot	
torta	
spindelblomster	
ormbär	

1.1.21 Delområde 21 granskog

Skogen i delområdet är varierad, med något yngre gran i södra delen. Det finns inslag av äldre tallöverståndare i de västra delarna. Området har ett fuktigt mikroklimat och är hänglavsrikt. Av lövträden dominerar björken, men det finns även enstaka äldre sälg samt asp. Den döda veden utgörs bl.a. av grova lågor och brandstubbar.

1.1.22 Delområde 22 granskog

Det lilla delområdet utgörs av en sluttning med flerskiktad och sluten granskog. Lövträd finns i form av björk, asp och sälg. Delar av området är sumpigt och det finns gott om lågor.

Funna arter:

lunglav	NT
skrovellav	NT
garnlav	
korallblylav	

stuplav
skuggblåslav
gulnål
gammelgranskål NT
ulrticka
bronsbjon
dubbelögad bastborre
allmän barkbock
torta

1.1.23 Delområde 23 barrblandskog

De södra delarna av området utgörs av grandominerad äldre skog, men där det finns underväxt av andra trädslag. Längre norrut ökar beståndsåldern och det blir ett större inslag av tall, för att längst i norr åter bli grandominerat, men med ännu högre ålder och större inslag av lövträd. Norra delen är klassad som nyckelbiotop. Området sluttar ner mot Håälven i öster och från västra delen av området rinner en bäck som ansluter till Håälven. Längs bäcken finns sumpskog, bäckdrag och områden med rörligt markvatten. Växtligheten runt bäcken består av buskar och ormbunkar. Runt bäcken har det skapats gott om döda barrträd som ger en god livsmiljö för hackspettar och vedlevande insekter.

Funna arter:

lunglav NT
skuggblåslav

1.1.24 Delområde 24 Håälven och området kring denna

Östra gränsen av reservatet följer delvis Håälven. Området är bitvis blockigt och bitvis sumpigt. Till Håälven rinner ytterligare en bäck österifrån och en bäck avrinner norrut. Runt bäcken så har skogen avverkats och nu växer ca 30 årig björkskog där, med inslag av tall.

1.1.25 Delområde 25 tallskog

Delområde 25 utgörs av olikåldrig äldre tallskog, med gammeltallar, gran och ungbjörkar. Området är luckigt. Död ved finns i form av torrakor och lågor. Del av området är klassat som naturvärdesobjekt.

Funna arter:

dvärgbägarlav NT
varglav NT
nästlav
vedskivlav
gräddporing VU
större mörghorre

1.1.26 Delområde 26 barrblandskog

Delområdet delar på det naturvärdesobjekt som finns inom delområde 25. Skogen, som utgörs av äldre fritt utvecklad granskog, är välsluten och flerskiktad. Lövträdsinslaget utgör 30 % av beståndet och det finns en del tallöverståndare. Självgallring har påbörjats och det finns mycket död ved. I södra delen finns ett mindre myrparti, ifrån vilket en bäck rinner söderut.

Funna arter:

lunglav	NT
skrovellav	NT
garnlav	
vitgrynig nållav	
luddlav	
skinnlav	
korallblylav	
granticka	
citronticka	
större mörghorre	
bredhalsad varvsfluga	
stekelbock	
tjäder	

Artlista

Förteckning över naturvårdsintressanta arter, signalarter och rödlistade arter som hittills noterats i området under Skogsstyrelsens Nyckelbiotopsinventering och senare. De arter som är rödlistade är försedda med kategoriförkortning. Kategorierna följer ArtDatbankens rödlista, tillgänglig via hemsidan (<http://www.artdata.slu.se/rodlista/>).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategorien enligt rödlista	Signalart
Insekter			
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon		X
<i>Tetropium castaneum</i>	allmän barkbock		
<i>Polygraphus poligraphus</i>	dubbelögad bastborre		
<i>Tomicus piniperda</i>	större mörkborre		
<i>Hylocoetus dermestoides</i>	bredhalsad varvsfluga		
<i>Necydalis major</i>	stekelbock		X
lavar			
<i>Nephroma resupinatum</i>	luddlav		X
<i>Evernia divaricata</i>	ringlav	VU	X
<i>Ramalina thrausta</i>	trådbrosklav	EN	X
<i>Nephroma arcticum</i>	norrlandslav		X
<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	vitskaftad svartspik	NT	X
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav		X
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav		X
<i>Lecidea botryosa</i>	vedskivlav		X
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		X
<i>Pannaria pezizoides</i>	gytterlav		
<i>Phaeocalicium</i> sp.	kvistspikar		
<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav	NT	X
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	X
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav		X
<i>Letharia vulpina</i>	varglav	NT	X
<i>Chaenotheca brachypoda</i>	gulnål		X
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik		X
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgul tagellav	NT	X
<i>Chaenotheca subroscida</i>	vitgrynig nållav		X
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav		X
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	X
<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrovellav	NT	X
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav		X
mossor			
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	X

<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa		X
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa		
kärlväxter			
<i>Corallorhiza trifida</i>	korallrot		X
<i>Listera cordata</i>	spindelblomster		X
<i>Goodyera repens</i>	knärot		X
<i>Lactuca alpina</i>	torta		X
<i>Cirsium helenioides</i>	brudborste		
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär		X
svampar			
<i>Phellinus chrysoloma</i>	granticka		X
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka		X
<i>Antrodia xantha</i>	citronticka		
<i>Fomitopsis rosea</i>	rosenticka	NT	X
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka		X
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	X
<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgransskål	NT	X
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka		X
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		X
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka		X
<i>Skeletocutis lenis</i>	gräddporing	VU	X
<i>Oligoporus sericeomollis</i>	silkesporing		
<i>Cytostereum murrarii</i>	doftskinn	NT	X
fåglar			
<i>Picoides tridactylus*</i>	tretåig hackspett	VU	
<i>Tetrao urugallus*</i>	tjäder	NT	
<i>Perisoreus infaustus*</i>	lavskrika	NT	

* med EU:s fågeldirektiv annex 1 (direktiv 79/409/EEC)

Genomförd dokumentation

Taigaekologerna. 1999, Skogsområden i S-läns, stencil Länsstyrelsen

Landeum. 2006. Värderingsunderlag enl. beståndsmetoden. Stencil.

Kirppu. S. 2001. Vålhallberget – naturvärdesbeskrivning. Stencil Länsstyrelsen

Digitala källor

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering.5/11/1998 (Björn Ehrenroth) Nb 14C0h09, Nb 14C0h08, Nb 14C0h11, Nb 14C0i07 Nb 14C0i08, Nb 14C0i09

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering 1998-06-17 (Roger Gran) Nv

Foto Anita Andersson

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET VÅLHALLBERGET

1 Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Vålhallberget bildas med syftet att:

- bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga,
- bevara områdets värdefulla kryptogamflora,
- bevara övriga nationellt och regionalt missgynnade och hotade arter som är karaktäristiska för naturtyperna i området,
- strukturer som till exempel död ved, senvuxen gran, gammal tall, lövträdsrika bestånd, brandpåverkade träd, rörligt markvatten och källpåverkan, ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- göra området tillgängligt för besökare.

Syftet uppnås genom att inget skogsbruk bedrivs i området och att området tillgängliggörs för friluftslivet. Områdets orördhet bibehålls genom att exploatering och arbetsföretag i området förhindras.

2 Beskrivning av bevarandevärden

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Vålhallberget
RegDosnummer	20144561
Kommun	Torsby
Markslag och naturtyper (ha):	
Skogsmark	190 ha
Produktiv skogsmark	181 ha
Tallskog	79 ha
Granskog	73 ha
barrblandskog	26 ha
Total areal	191 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Västlig taiga
Strukturer	Död ved, senvuxen gran, gammal tall, lövträdsrika bestånd, brandpåverkade träd, rörligt markvatten och källpåverkan
Arter	Tretåig hackspett, lavskrika, ringlav, trådbrosklav, vitskaftad svartspik, brunpudrad nållav, dvärgbägarlav, violettgrå tagellav, lunglav, skrovellav, vedtrappmossa, gräddporing, rosenticka, gränsticka, gammelgranskål och doftskinn.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

På Hembygdkartan från slutet av 1800-talet finns ingen bosättning markerad inom området. Den närmsta bosättningen fanns vid Bennäset på ett avstånd av 2,6 kilometer samt längs Klarälven sju kilometer bort. Det finns däremot ett flertal sätrar i närområdet, varav en, Vålhallsäteren, fortfarande är i bruk. Det är troligt att området påverkats av bete med djur från närliggande sätrar. Området ligger mitt emellan två flottningsleder och det är sannolikt att avståndet, ca två mil åt vardera hållet, samt bristen på vägar bidragit till att området idag har så höga naturvärden.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Reservatet ligger i en trakt som är prioriterad för skydd av skog enligt länets skogsstrategi, trakt för tallskog, granskog samt lövblandad barrskog.

Det här är ett område med en för länet ovanligt hög täthet av signal, missgynnade eller hotade arter. Inom reservatet är 18 rödlistade arter och 41 signalarter funna. En av de rödlistade arterna är den tretåiga hackspetten som är med i annex I fågeldirektivet (direktiv 79/409/EEC).

Området har en rik kryptogamflora bl.a. finns här den rödlistade arten vitskaftad svartspik, som har hotklass EN i rödlistan. Att området utgör en viktig livsmiljö för kryptogamer beror på flera faktorer, bl.a. har skogen en brandhistorik. Branden bidrar till att det finns gamla tallöverståndare i området, träd med bränd ved, döda träd och en hög andel lövträd i skogen. Skogen ligger dessutom nära till Vålhallsåtern. Skogar där det pågår skogsbete är ofta luckiga och rika på lövträd. Dessa strukturer är ett resultat av bete, men också av riktad skötsel, som röjning och bränning, för att förbättra betet för djuren. Topografin i området, med brant lutning ner mot omgivande vattendrag ger ett fuktigt klimat som tillsammans med strukturer som mindre myrpartier, sumpskogar, rörligt markvatten, källor och mindre vattendrag, gynnar många kryptogamer.

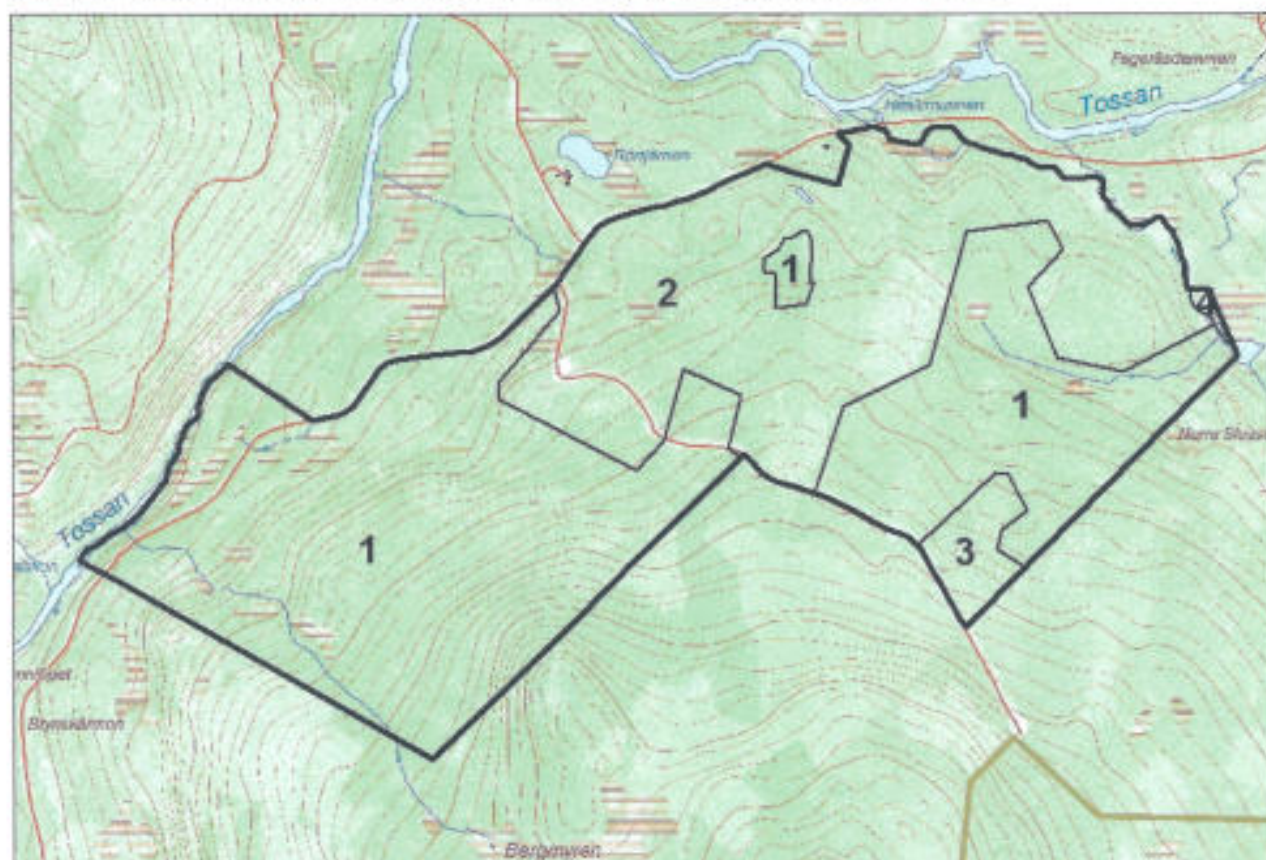
Delar av området har inte berörts av modernt skogsbruk och det finns gott om gamla lövträd, senväxta granar, tallöverståndare och död ved i olika nedbrytningsstadier i området.

2.3.2 Bevarandevärden för friluftsliv

Reservatet Vålhallberget är beläget 300 meter norr om det befintliga naturreservatet Horsstomyren. Horsstomyrens naturreservat är under utvidgning och tillsammans med Vålhallberget kommer de bägge reservaten att omfatta 650 hektar skyddad mark. Reservatet Horsstomyren gränsar till Långbergets sporthotell, dit både svenska och utländska turister kommer för att åka skidor eller vandra. Det pågår även reservatsbildning en dryg kilometer norr om Vålhallberget och det finns tankar om att sammanbinda de olika reservaten i ett ledsystem. Sydväst om reservatet ligger Vålhallsåtern som är en av de få sätrar i Värmland med kontinuerligt säterbruk. Vid Vålhallberget kan en besökare uppleva naturskog med brandhistorik.

3 Skötselområden

Området är indelat i fem olika skötselområden, varav fyra redovisas i kartan.

Figur 1. Skötselområdenas utbredning inom naturreservatet Vålhallberget. Friluftsliv har eget skötselområde som innefattar hela reservatet och redovisas inte i kartan.

3.1 Skötselområde 1, granskog

Skötselområdet omfattar tre geografiskt skilda områden. Ena området ligger i den västra delen av naturreservatet och utgörs av den brantare delen av Vålhallbergets nordsluttning. I norra delen gränsar området till Tossan och flera bäckar rinner nedför sluttningen mot vattendraget. Längs bäckar och i de lägre liggande delarna av reservatet finns sumpskogar och partier med rörligt markvatten. Inom området finns tre nyckelbiotoper med granskogsvärden och värden kopplade till gamla lövträd. Skogen är grandominerad, men det finns även tallöverståndare och lövträd i området. Död ved förekommer spritt i området, bl.a. i form av brandstubbar, torrträd och lågor. Klimatet i området blir genom de många bäckarna och våtmarkerna samt områdets lutning mot norr fuktigt, vilket gynnar många kryptogamer. I täta skogspartier med senväxt gran är

hänglavsfloran rik. I öster finns ytterligare ett område som ingår i skötselområde 1. Området är till största delen grandominerat och har värden kopplade till ett sent successionsstadium av skog med brandhistorik. Granskogen är bitvis tät och har ett högt inslag av gamla lövträd. Det fuktiga mikroklimat vilket tillsammans med de gamla träden skapar en god livsmiljö för missgynnade och hotade kryptogamer. Området omfattar tre olika nyckelbiotoper med värden kopplade till granskog och gamla lövträd. Det tredje området som ingår i skötselområdet ligger mitt i skötselområde 2. Området är mindre och utgörs av flerskiktad och välsluten granskog med hög andel lövträd. Lövträden utgörs av äldre sälg och asp. I området finns fuktigare partier. Självvallring har påbörjats i beståndet och det är gott om död ved. Området har brandhistorik, i en tall finns spår av 5 bränder. Skötselområde 1 omfattar delområde 1-6, 9-10, 13, 15, 18 samt 20-23 i områdesbeskrivningen.

3.1.1 Kvalitetsmål

Grandominerad barnnaturskog med strukturer som senvuxen gran, gammal tall, gamla och yngre lövträd, en rik kryptogamflora samt mycket död ved av olika trädslag och i olika nedbrytningsgrad.

3.1.2 Åtgärder

Skötselområdet lämnas för fri utveckling av granskogsvärden i ett sent successionsstadium.

3.2 Skötselområde 2, tallskog

Hela reservatet har brandhistorik, men skötselområde 2 är det område som har bäst förutsättningar för fortsatt brandpåverkan. Området är talldominerat och till stor del påverkat av skogsbruksåtgärder. I området finns dock partier med högre naturvärden, bl.a. finns olikåldrig äldre tallskog, med gammeltallar, senväxt gran, lövträd och gott om död ved. Gamla tallar och lövträd finns spridda i området och det finns även död ved i varierande mängd. Skötselområde 2 omfattar delområde 7-8, 10-12, 14, 17, 19 och 25-26 i områdesbeskrivningen.

3.2.1 Kvalitetsmål

Skötseln i området bör inriktas på att bevara och nyskapa de värden som skapas av brand. Området bör vara varierat med lövbrännepartier, områden med talldominans samt en hög andel brända träd och död ved i hela skötselområdet.

3.2.2 Åtgärder

Bränning av hela eller delar av området. Om det är möjligt är det bra att bränna i omgångar för att ge kontinuerlig tillförsel av död ved och brända träd. Syftet med bränning är att återskapa branddynamiken och det talldominerade landskapet, dvs. få bort gran, öka inslaget av lövträd, skada och döda tallar samt få brandljud i resterande tallar. En bränning ger också mera basiska markförhållanden, allmänt högre täthet av död ved samt en öppnare och mera flerskiktad skog. Den döda veden blir solexponerad och den svarta marken och de brända träden skapar ett varmare klimat, vilket passar många insekter. Området är varierat och vissa av bestånden har så höga värden kopplade till gamla träd att en bränning kan utgöra en risk för dessa, därför krävs en

noggrann inventering och avgränsning innan bränning. Vid naturvårdsbränning måste hänsyn tas till den stuga som ligger vid norra gränsen av området. I delar med höga befintliga värden kan en lättare bränning som inte dödar träd vara en lämplig metod. I sådana bestånd och bestånd där det är svårt att praktiskt utföra bränning kan skötselåtgärder som efterliknar brand vara ett alternativ. Sådana åtgärder kan vara katning av tall* eller manuell utglesning av gran genom t.ex. ringbarkning. I yngre bestånd kan en försiktig bränning skapa brandljud och bränna av ytliga rötter, vilket gör att tallarna får en ökad tålighet för brand längre fram.

*Katning av tall innebär att man tar bort en del av barken längs en eller flera remsor. Trädet vallar då in det skadade området med kåda och hartser. Området som vallats in får högre motståndskraft mot röta och ger trädet egenskaper som passar hotade arter.

3.3 Skötselområde 3, ungskog

Området är påverkat av skogsbruk och ungskogen varierar i ålder från 20 år upp till 35 år. Skogen är talldominerad. Skötselområde 3 omfattar delområde 16 i områdesbeskrivningen.

3.3.1 Kvalitetsmål

På lång sikt bör skogen utvecklas till en luckig tallnurskog, med inslag av lövträd, senvuxen gran samt med hög andel död ved. På kort sikt bör området utvecklas mot en luckig ungskog med inslag av lövträd.

3.3.1 Åtgärd

Bränning av hela området eller åtgärder för att öka lövträdsandelen manuellt. En sådan åtgärd kan vara fläckvis röjning av gran. En bränning bör vara försiktig och syftet ska vara att skapa brandljud och bränna av ytliga rötter. Detta gör att tallarna får en ökad tålighet för brand längre fram.

3.4 Skötselområde 4, Del av Håälven och dess västra strand

Skötselområdet är litet och består av Håälven och stranden öster om denna. Området är bitvis blockigt och bitvis sumpigt. Till Håälven rinner ytterligare en bäck österifrån och en bäck avrinner norrut. Skogen är avverkad och nu består skogen av ca 30 årig björkskog. Skötselområde 4 omfattar del av delområde 24 i områdesbeskrivningen. Bäckens reglering och rensas ibland i samband med risk för översvämning.

3.4.1 Kvalitetsmål

På lång sikt bör området utvecklas mot en lövrik tallnurskog med gott om död ved. På kort sikt bör området utvecklas mot en självgallrande lövrik ungskog med inslag av tall.

3.4.2 Åtgärd

Fri utveckling av lövträds- och tallvärden. Vid risk för översvämning kan bäcken rensas.

3.5 Friluftsliv

Tre kilometer söder om Vålhallberget ligger sporthotellet Långberget. Till sporthotellet kommer många gäster från Sverige för att åka skidor, men det kommer även en stor mängd utländska besökare både för skidsäsongen och för sommarsäsongen. Mellan sporthotellet och Vålhallberget ligger ett befintligt reservat, Horsstomyren. Reservatets leder besöks av Långbergets besökare. Horsstomyrens naturreservat är under utökning. Satsningar på friluftslivet vid Vålhallberget bör hänga samman med friluftsatsningar vid Horsstomyrens naturreservat och även samordnas med övriga friluftssatsningar i området.

3.5.1 Kvalitetsmål

Besökare ska kunna uppleva en brandpräglad barrskog av västlig taigatyp, med naturskogskvaliteter som död ved, gamla träd, lövträd och arter kopplade till naturtypen. Vidare ska besökaren få information om naturreservatet, dess föreskrifter samt om områdets naturvärden och om brandhistoriken i området.

3.5.2 Åtgärd

Parkering och informationstavla ska anordnas efter vägen som går genom området. En led ska markeras i fält. Vid anläggning av led skall hänsyn tas till fågellivet, t.ex. så att leden inte går förbi kända tjäderspelplatser. Efter att leden kommit i bruk bör man utvärdera om det behövs en mulltoa vid parkeringen. Skyltningen ska ge information om områdets naturvärden, brandens historik och betydelse i området, reservatets föreskrifter samt information om vilka fler reservat som finns i trakten. Skyltning av föreskrifter och ev. övrig information bör översättas till tyska och engelska.

4 Uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Reservatsskötaren ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts, vem som utfört dem samt när de genomförts.

I den årliga dokumentationen bör följande ingå:

- Skyltning och leder
Vad, vilka områden och tidsåtgång.
- Skötsel av rastplats och mulltoa
Vad, vilka områden och tidsåtgång.
- Eventuella åtgärder i skogsbestånd
Vad, vilka områden och tidsåtgång.

4.2 Uppföljning av kvalitetsmål

Reservatsförvaltaren ansvarar för att uppföljning av kvalitetsmål genomförs varje år för:

- Skyltning, information och leder
- Rastplats, parkeringsplats och mulltoa

Reservatsförvaltaren ansvarar för att uppföljning av kvalitetsmål genomförs var 10:e år för:

- Inventering av vedlevande insekter i skötselområde 2
- Inventering av kryptogamer i skötselområde 1
- Andelen död ved i skötselområde 1, 2
- Andel gammal tall i skötselområde 1, 2
- Andel lövträd i skötselområde 1-4
- Andel gamla lövträd i skötselområde 1
- Andel träd med brandskador i skötselområde 2, 3

Reservatsförvaltaren ansvarar för att uppföljning av kvalitetsmål genomförs vid behov för:

- Inventering av andra organismgrupper som är karaktäristiska för naturtyperna i området.

5 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prioritet
Markvård			
Naturvårdsbränning eller åtgärder som ger liknande effekter	2010 och därefter utvärderas behovet av ytterligare bränning.	2, 3	1
Anläggningar för friluftslivet			
Anläggning av informationstavla, parkeringsplats och led	2009		1
Underhåll av informationstavla, parkeringsplats och led	2010-		1
Uppföljning/inventering			
Inventering av vedlevande insekter	Var 10: e år	2	2
Inventering av kryptogamer	Var 10: e år	1	2
Inventering av andra organismgrupper	Vid behov	1-4	3
Andel död ved	Var 10: e år	1, 2	2
Andel lövträd	Var 10: e år	1-4	2
Andel gamla lövträd	Var 10: e år	1	2
Andel gammal tall	Var 10: e år	1, 2	2
Andel träd med brandskador	Var 10: e år	2, 3	2

Tabell med sammanfattning av planerade skötselåtgärder. Åtgärderna är klassade efter hur prioriterade de är, enligt en skala där 1 är mest prioriterat och 3 är minst prioriterat.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen, Miljödepartementet .
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet , annars kan Er överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nås dagtid.